

SXEDIO.GU4

1.8.1958: Η "ΕΠΙΣΗΜΗ" ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΜΤ ΚΑΙ ΟΛΟ ΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΠΟΥ ΠΡΟΗΓΗΘΗΚΕ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΤΙΝ ΖΟΓΛΟΥ (Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας), ΤΟΥ ΑΤΝΑΝ ΜΕΝΤΕΡΕΣ (Πρωθυπουργού) ΚΑΙ ΤΖΕΛΑΡ ΜΠΑΓΙΑΡ (Προέδρου) ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΟΠΛΙΣΜΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ

Με την ίδρυση και τη δράση της ΤΜΤ ασχολήθηκε ιδιαίτερα ο τουρκολόγος Σπύρος Αθανασιάδης στο βιβλίο του "Φάκελος ΤΜΤ", Λευκωσία **1998**" ο οποίος στηρίχθηκε βασικά στα απομνημονεύματα των πρωταγωνιστών της οργάνωσης που δημοσιεύθηκαν στον τουρκικό τύπο, και ο οποίος μας επέτρεψε να κάνουμε χρήση των μεταφράσεων που έκαμε.

Στοιχεία εξασφαλίστηκαν επίσης από άλλες πηγές και αφηγήσεις των διαφόρων πρωταγωνιστών της ΤΜΤ στην Κύπρο.

Ας δούμε την ιστορία της οργάνωσης ΤΜΤ όπως την αφηγήθηκαν οι πρωταγωνιστές της σε μετάφραση του Σπύρου Αθανασιάδη:

Οι αποφάσεις για την ίδρυση της ΤΜΤ λήφθηκαν, όπως αποκαλύπτουν οι πρωταγωνιστές της, σε πολύ ψηλά επίπεδα, στο γραφείο του τότε υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας Φατίν Ρουσιού Ζορλού και με τις ευλογίες του Πρωθυπουργού Ατνάν Μεντερές και του Προέδρου Τζελάρ Μπαγιάρ.

Οι πολιτικοί αυτοί άνδρες της Τουρκίας και ιδιαίτερα οι δυο πρώτοι, διέταξαν στην αρχή όπως τεθούν στη διάθεση των οργανωτών της ΤΜΤ αφειδώλευτα τα μυστικά κονδύλια της χώρας.

Στη συνέχεια με την ενθάρρυνση όλου του κυβερνητικού και στρατιωτικού μηχανισμού της Τουρκίας στάληκαν μυστικά στην Κύπρο Τούρκοι αξιωματικοί που ανέλαβαν τη συγκρότηση και διεύθυνση της ΤΜΤ και οι οποίοι βρίσκονταν σε απευθείας επαφή με το τουρκικό Γενικό Επιτελείο Στρατού από το οποίο κατευθύνονταν.

Για τον εξοπλισμό της TMT τέθηκαν επίσημα στη διάθεση της οργάνωσης οι τουρκικές αποθήκες οπλισμού, όλα τα μέσα απ ευθείας επικοινωνίας και στρατόπεδα εκπαίδευσης στην Αγκυρα και την Αιτάλεια και το Ανεμούρι, όπου αποστέλλονταν τουρκοκύπριοι φοιτητές και άλλοι νέοι κατά ομάδες και εκπαιδεύονταν μυστικά.

Και όταν ακόμη ανακηρύχθηκε η Κυπριακή Δημοκρατία και η Τουρκία αναλάμβανε με την υπογραφή των Συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου να εγγυηθεί την ανεξαρτησία της, η τουρκική Κυβέρνηση και οι Τούρκοι Στρατηγοί, διέτασαν συνέχιση και εντατικοποίηση της ενίσχυσης με οπλισμό της οργάνωσης.

Με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας η TMT είχε πλήρως εξοπλισμένους **5.000** άνδρες.

Ωστόσο, παρ όλον ότι η Τουρκία δημόσια προέβαινε σε δηλώσεις υποστήριξης της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο παρασκήνιο εργαζόταν για τον διπλασιασμό της δύναμης της TMT και δια του Πρωθυπουργού Αιτάν Μεντερές διέτασε τους ηγέτες της TMT στην Αγκυρα να συνεχίσουν τον εξοπλισμό της οργάνωσης, που τώρα θα συνεργαζόταν με την Τουρκική Δύναμη Κύπρου (ΤΟΥΡΔΥΚ), η οποία εγκαταστάθηκε στο νησί με βάση τις συμφωνίες Ζυρίχης- Λονδίνου.

Τα τουρκικά σχέδια ήλθαν στο φως λίγους μήνες μετά την υπογραφή των συμφωνιών της Ζυρίχης και του Λονδίνου και λίγο πριν από την ανακήρυξη της Δημοκρατίας με τη σύλληψη του τουρκικού πλοιαρίου "Ντενίζ", το οποίο έφθασε στις ακτές της Κύπρου μεταφέροντας ολόκληρο οπλοστάσιο για την TMT.

Το τριμελές πλήρωμα τους σκάφους διατάχθηκε κατ ευθείαν από την Αγκυρα, μέσω ασυρμάτου, να βυθίσει το σκάφος, για να αποφευχθεί το σκάνδαλο που θα αποκάλυπτε τα τουρκικά σχέδια.

Λίγα είχαν γνωσθεί τότε γύρω από την αποστολή του "Ντενίζ". Οι άγγλοι που είχαν ακόμη την ευθύνη της διακυβέρνησης του τόπου, για να κοπάσουν τα πράγματα, αλλά και υποκύπτοντας στις πιέσεις της τουρκικής Κυβέρνησης, καταδίκασαν τους τρεις

λαθρέμπορους μόνο για κατοχή οπλισμού και τους απέστειλαν στην Τουρκία για να εκτίσουν την ποινή τους.

Σήμερα, ύστερα από **40** χρόνια, οι πρωταγωνιστές του σκανδάλου λύουν τη σιωπή τους και αποκαλύπτουν ότι το πλήρωμα του "Ντενίζ" αποτελείτο από δυο έμμισθους πολίτες του τουρκικού Υπουργείου Άμυνας και ένα επιλοχία του τουρκικού στρατού και μετέφερε στην Κύπρο τον Οκτώβρη του **1959**, ένα εκατομμύριο σφαίρες, **500** τυφέκια και **6000** βόμβες.

Οι πρωταγωνιστές της TMT αποκαλύπτουν επίσης σημεία και τέρατα γύρω από το σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου από την Τουρκία, όπως πρόβλεπε το σχέδιο που καταρτίστηκε από το Γραφείο Ειδικού Πολέμου του τουρκικού Γενικού Επιτελείου Στρατού.

Τα φοβερά στοιχεία γύρω από τη δράση της TMT συμπληρώνονται με επίσημα στοιχεία από τα βρετανικά αρχεία τη δραματική εκείνη περίοδο στα τέλη της δεκαετίας του **1950** και τη δεκαετία του **1960** και που δείχνουν τον τρόπο που η επίσημη Τουρκία υπονόμωσε την Κυπριακή Δημοκρατία από την πρώτη μέρα της ίδρυσης της - μιας Δημοκρατίας που είχε αναλάβει με την υπογραφή της να προστατεύσει και να εγγυηθεί την ανεξαρτησία, εδαφική ακεραιότητα και ασφάλεια της.

Τα σχέδια αυτά της Αγκυρας ανέλαβαν και έθεσαν σε εφαρμογή στην Κύπρο, όπως αυτά περνούν μέσα από τις αφηγήσεις των πρωταγωνιστών, δυο πολιτικοί ηγέτες, που για δεκαετίες ολόκληρες τέθηκαν επικεφαλής των τουρκοκυπρίων και παρουσιάζονταν ως οι προαπιστές της Δημοκρατίας: Οι Φαζίλ Κουτσιούκ και Ραούφ Ντενκτάς.

Οι δυο αυτοί άνθρωποι ήσαν αρχικά οι οργανωτές διαφόρων μικροπαρανόμων οργανώσεων, κυριότερη των οποίων ήταν η ΒΟΛΚΑΝ (Ηφαίστειο) και αργότερα της TMT στα πρώτα της στάδια και κατέστησαν στη συνέχεια οι γκαουλάιτερ της Τουρκίας αλλά και τα πειθήνια όργανά της.

Ουσιαστικά εφάρμοζαν όλες τις οδηγίες της Αγκυρας χωρίς καμιά διαφωνία με ένα μόνο όνειρο: Να

παραδώσουν την Κύπρο στις αγκάλες της Τουρκίας.

Οι δυο αυτοί άνδρες είχαν κατορθώσει να ανέβουν στα πιο ψηλά σκαλοπάτια της κυπριακής ιεραρχίας. Ο πρώτος αναδείχθηκε Αντιπρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και ο δεύτερος Πρόεδρος της Τουρκικής Κοινοτικής Συνέλευσης.

Από αυτές όμως τις θέσεις, αντί να εργασθούν για το στήσιμο και την πρόοδο της Κυπριακής Δημοκρατίας, εφάρμοζαν πιστά τη γραμμή της Αγκυρας, όπως αυτή διοχετευόταν μέσω της TMT και των ηγετών της, τούρκων αξιωματικών, που κατέκλυζαν το νησί με πλαστά διαβατήρια και τα οποία εκδίδονταν από την επίσημη Τουρκική Κυβέρνηση ώστε να εφαρμοσθεί το Σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου.

Στο πλαίσιο της δράσης της η TMT σάρωσε τα πάντα: Δολοφόνησε Έλληνες και Τούρκους που διαφωνούσαν ή που στάθηκαν εμπόδιο στην τρομοκρατική της δράση αλλά και στις γενικότερες ενέργειες και τους στόχους της που προσπαθούσε να επιβάλει δια πυρός και σιδήρου

Με την πορεία της TMT ασχολήθηκαν οι εφημερίδες της Κωνσταντινούπολης "Μιλλιέτ" το **1995** και "Τουρκιγιέ" το **1997** και οι δυο τουρκοκυπριακές "Ορτάμ" και "Χαλκίν Σεσί" το **1997**.

Αναμφίβολα υπάρχει σύγχυση τουλάχιστον ως προς τα πρώτα στάδια της Οργάνωσης.

Η "Ορτάμ" παρουσίασε ως ιδρυτή της TMT το Διοικητικό Ακόλουθο στο τουρκικό προξενείο στη Λευκωσία Μουσταφά Κεμάλ Τανρίσεβντι του οποίου μάλιστα δημοσιεύει και δηλώσεις που ενισχύουν τα όσα λέγει.

Η "Χαλκίν Σεσί" δημοσίευσε τα απομνημονεύματα του Συνταγματάρχη εν αποστρατεία (τότε Ταγματάρχη) Ισμαήλ Τάνσου, τον οποίο παρουσιάζει ως τον οργανωτή- συντονιστή και ουσιαστικό εγκέφαλο της TMT.

Εξ άλλου και ο ίδιος υποστηρίζει και παραθέτει προς τούτο σωρείαν στοιχείων ότι σ' αυτόν ανατέθηκε η συγκρότηση της Οργάνωσης από το Γραφείο Ειδικού Πολέμου του Γενικού Επιτελείου των

Τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων.

Ο Τανρίσεβντι αναφέρει ότι η TMT ιδρύθηκε στις **15.11.1957** και ότι ο ίδιος έδωσε την ονομασία στην οργάνωση.

Αντίθετα ο Ισμαήλ Τάνσου υποστηρίζει, ότι "νονός" της οργάνωσης ήταν ο τότε Υπουργός Εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού και ότι ιδρύθηκε από την Τουρκική Κυβέρνηση της εποχής και τη στρατιωτική ηγεσία.

Ο Τανρίσεβντι από δικής του πλευράς υποστηρίζει ότι στα πρώτα στάδια η Τουρκία δεν ήταν ενήμερη και ότι η πρωτοβουλία ήταν απόλυτα δική του.

Ωστόσο στα κατεχόμενα κάθε έτος γιορτάζεται η **1η Αυγούστου 1958** ως η ημέρα ίδρυσης της TMT. Οι ισχυρισμοί του Τανρίσεβντι για την ημερομηνία **15.11.57** απέχει αρκετούς μήνες από την **1.8.1958**.

Ποια είναι η αλήθεια;

Ποιος είναι τελικά ο ιδρυτής της TMT;

Η αλήθεια είναι ότι οι βάσεις για ίδρυση της TMT μπήκαν το **1957**. Ήταν μια οργάνωση που είχε σαν στόχο την προστασία, όπως ισχυρίζονταν, των τουρκοκυπρίων, που φανερά συνεργάζονταν με τους Αγγλους αποικιοκράτες, και οι οποίοι δέχθηκαν τη μήνι της ΕΟΚΑ.

Ετσι η TMT άρχισε τα αντίποινα. Κατασκεύαζε βόμβες υδροσωλήνος και προκαλούσε ζημιές σε ελληνοκυπριακές περιουσίες ή έβαζε φωτιές σε καταστήματα, ενώ παράλληλα δολοφονούσε τους τουρκοκύπριους που δεν ήθελαν να ταχθούν παρά το πλευρό της.

Αργότερα όμως από τον Αύγουστο του **1958**, όταν μπήκε στο χορό η επίσημη Τουρκία, η TMT πήρε άλλη μορφή και έθεσε ανάμεσα στους στόχους της και τον ένοπλο αγώνα. Ενισχυμένη μυστικά με οπλισμό από την Τουρκία και με ηγεσία στρατιωτικούς από την Τουρκία (πρώτος ηγέτης της ήταν ο Συνταγματάρχης Ριζά Βουρουσκάν) η TMT εκτράπηκε σε άλλους δρόμους και σκόρπισε το θάνατο και την καταστροφή σε Ελληνες και Τούρκους.

Ο Αχμέτ Τολγκάϊ στο βιβλίο του " το έτος των Γερακιών" που κυκλοφόρησε το **1996** παραθέτει την πιο κάτω δήλωση του Ραούφ Ντενκτάς, ενός από τους ιδρυτές της οργάνωσης:

" Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η TMT είναι η ένοπλη πτέρυγα μιας εθνικής πολιτικής. Βασιζόταν στη νεολαία, στην ψυχή. Αν μια ένοπλη πτέρυγα η ένοπλη οργάνωση θελήσει να δημιουργήσει από μόνη της πολιτική, το αποτέλεσμα είναι δυσμενές. Σε ένα εθνικό αγώνα οι προσπάθειες της πτέρυγας καταλήγουν σε κάποιο αποτέλεσμα αν συνεργάζεται με την πολιτική πτέρυγα. Ρίξτε μια ματιά στη δράση της ΒΟΛΚΑΝ. Η ΒΟΛΚΑΝ απαρτιζόταν από εθελοντές, αλλά δεν συνεργαζόταν με την πολιτική πτέρυγα. Ήταν μια γενναία πρωτοβουλία μιας άοπλης κοινότητας προς τις βαρβαρότητες της ελληνοκυπριακής πλευράς. Όπως όμως ανέφερα δεν υπήρχε συνεργασία με την πολιτική πτέρυγα. Δεν υπάκουαν στις οδηγίες της πτέρυγας αυτής. Αν δολοφονείτο ένας Τούρκος, τα μέλη της ΒΟΛΚΑΝ συγκεντρώνονταν στο χώρο και διαμαρτύρονταν. Πολλές φορές οι ενέργειες τους αυτές κατέληγαν σε βάρος μας.

Η κατάσταση έφθασε στο απροχώρητο. Σκεφθήκαμε λοιπόν να οργανώσουμε καλύτερα τη ΒΟΛΚΑΝ, να την μετατρέψουμε σε μια πειθαρχημένη οργάνωση που θα εκπαιδεύετο από έναν ειδικό. Νομίζω ότι η απόφαση ελήφθη την εποχή που επεβάλλετο και αυτό γιατί το **1958** η ΕΟΚΑ ετοιμαζόταν για το τελευταίο κτύπημα. Άγγλοι και Έλληνες κύπριοι συνέχιζαν τις επαφές για να αποστερήσουν τους τουρκοκύπριους από τα δικαιώματά τους και σε σύντομο χρονικό διάστημα να μεταβιβάσουν το νησί στους ελληνοκύπριους. Την εποχή λοιπόν αυτή αποφασίστηκε η μετατροπή της ΒΟΛΚΑΝ σε TMT. Καλέσαμε αυτούς που αποτελούσαν την ΒΟΛΚΑΝ και τους είπαμε: Σας ευχαριστούμε. Τώρα όμως ιδρύθηκε μια άλλη οργάνωση και παύσετε να παρεμποδίζετε το έργο της.

Η ίδρυση της TMT δεν συνέβαλε μόνο στην εποχή που ιδρύθηκε. Υπήρξε μια οργάνωση που είχε στους

κόλπους της πειθαρχημένους και πατριώτες νέους. Συνέβαλε στους εθνικούς αγώνες και μας οδήγησε στην **20η Ιουλίου, 1974**".

Η TMT, λοιπόν, σύμφωνα με το Ραούφ Ντενκτάς, ήταν μια παράνομη οργάνωση που στόχευε στο συντονισμό των προσπαθειών της με την πολιτική πτέρυγα των τουρκοκυπρίων. Από το **1957** η εξουσία είχε σχεδόν περιέλθει απόλυτα στα χέρια του Ντενκτάς μέσω της Ομοσπονδίας Τουρκοκυπριακών Οργανώσεων.

Ήταν μια Ομοσπονδία που είχε βάλει, όσο καιμιά άλλη οργάνωση, τη σφραγίδα της, στην οργάνωση των τουρκοκυπρίων. Η Ομοσπονδία ήταν μια κοινοτική οργάνωση που συνεστήθη το **1950** και συστέγαζε όλα τα κοινωνικά, πολιτιστικά, επαγγελματικά και αθλητικά ιδρύματα της εποχής.

Από την Ομοσπονδία ο Ντενκτάς αντιλούσε όλη του τη δύναμη την οποία συγκέντρωνε σιγά-σιγά, αλλά σταθερά, στα χέρια του, περιορίζοντας σταδιακά την εξουσία του άλλου τουρκοκύπριου ηγέτη, του Φαζίλ Κουτσιούκ, που ηγείτο του κόμματος "Η Κύπρος είναι τουρκική" και είχε ιδρύσει πολλές παράνομες οργανώσεις κατά καιρούς ή ήταν από τα βασικά στελέχη ή γνώριζε για τη λειτουργία τους και τις ενίσχυε. Μεταξύ αυτών ήταν και η ΒΟΛΚΑΝ - μια οργάνωση που άρχισε με φυλλάδια και κατέληξε σε δολοφονίες και καταστροφές ελληνοκυπριακών περιουσιών.

Όπως κι αν έχουν τα πράγματα γύρω από την ίδρυση της TMT, όλοι οι πρωταγωνιστές της συμφωνούν ότι ιδρύθηκε σαν απάντηση στην οργάνωση ΕΟΚΑ που είχαν ιδρύσει οι ελληνοκύπριοι για αποτίναξη του αγγλικού ζυγού, αλλά με βασικό στόχο, σαν θα δημιουργούνταν οι προϋποθέσεις, να μπορέσει η Τουρκία να βάλει και πάλι πόδι στην Κύπρο, ύστερα από **80** χρόνια.

Στον αγώνα της η ΕΟΚΑ είχε στραφεί και εναντίον πολλών τουρκοκυπρίων τους οποίους θεωρούσε ως συνεργάτες των Αγγλων. Πολλοί από

αυτούς δέχθηκαν τη μήνι της ενώ άλλοι δολοφονήθηκαν.

Έτσι οι τουρκοκύπριοι άρχισαν να οργανώνονται πάνω σε νέα βάση- την ένοπλη.

Ένα άλλο γεγονός που οδήγησε στην ένταση των προσπαθειών για ίδρυση της TMT ήταν, σύμφωνα με τους οργανωτές και ιδρυτές της, τα επεισόδια του Ιανουαρίου του **1958** όταν οι Άγγλοι επετέθησαν εναντίον τουρκοκυπρίων διαδηλωτών στη Λευκωσία και Αμμόχωστο με αποτέλεσμα να σκοτωθούν επτά συνολικά τουρκοκύπριοι.

Αυτή την περίοδο ο Ραούφ Ντενκτάς και ο Φαζίλ Κουτσιούκ πήγαν στην Αγκυρα για να ζητήσουν τη βοήθεια της επίσημης Τουρκίας για αποστολή αξιωματικών και οπλισμού για καλύτερη οργάνωση των τουρκοκυπρίων.

Στα απομνημονεύματά του ο Ραούφ Ντενκτάς επιβεβαιώνει αυτό το γεγονός:

" Το Γεννάρη του **1958**, πήγαμε με το Φαζίλ Κουτσιούκ στην Αγκυρα. Προτού πάμε στην τουρκική πρωτεύουσα συμφωνήσαμε με το γιατρό, αυτός με να ζητήσει βοήθεια από την Τουρκία για την εφημερίδα (Χαλκίν Σεσί), εγώ δε όπλα και διοικητές για την TMT. Με αυτή τη συμφωνία πήγαμε στην Αγκυρα και αρχίσαμε τις συνομιλίες. Ήταν οι πρώτες μου επαφές με την Τουρκία και η πρώτη μου συνάντηση με τον Υπουργό εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού."

Σ αυτή τη συνάντηση ο Φατίν Ζορλού ρώτησε τους Ντενκτάς και Κουτσιούκ σύμφωνα με την Οζιζάν Ερνιζάν της Μιλλιέτ (**10.6.96**):

" Αν σας στείλουμε οπλισμό από την Τουρκία, έχετε οργάνωση που να μπορεί να τον παραλάβει;"

Η μετάβαση των δυο ηγετών στην Αγκυρα φαίνεται ότι έγινε ύστερα από πρόσκληση της επίσημης Τουρκίας, σύμφωνα με τον Ισμαήλ Τάνσου του Γραφείου Ειδικού Πολέμου, ο οποίος ήδη εργαζόταν από το Δεκέμβρη του **1957** ύστερα από οδηγίες του προϊσταμένου του Στρατηγού Ντανίς Καράμπελεν στην ετοιμασία μιας οργάνωσης στην Κύπρο, παρ όλον ότι το

νησί βρισκόταν υπό βρετανική κυριαρχία.

Να πώς περιγράφει ο Τάνσου την έναρξη των προσπαθειών για οργάνωση της ΤΜΤ στην Κύπρο, μια νήσο που βρίσκεται κοντά στα νότια τουρκικά παράλια, ανεξάρτητα αν βρισκόταν κάτω από βρετανική κυριαρχία:

" Την τελευταία εβδομάδα του Δεκέμβρη του **1957** ο Διοικητής του Γραφείου μας εν αποστρατεία Στρατηγός Ντανίς Καράμπελεν καλείται στο Γενικό Επιτελείο των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων και γίνεται δεκτός από τον Υπαρχηγό Αντιστράτηγο Σαλίχ Τζοσκούν. Ο Τζοσκούν του είπε τα εξής: " Η Κυβέρνηση μας θέλει να πληροφορηθεί κατά πόσο είμεθα σε θέση να ιδρύσουμε στην Κύπρο μια ένοπλη οργάνωση, όπως αυτή της ΕΟΚΑ. Γνωρίζω τις δυνατότητες του τμήματός σας, αλλά προτού δώσω οποιαδήποτε απάντηση, θα ήθελα να συνεννοηθώ μαζί σας. Μέχρις αύριο σκεφθείτε το θέμα στο τμήμα σας και ενημερώστε με για τη συνέχεια".

Η απάντηση του Καράμπελεν ήταν: "Χρόνια τώρα παρακολουθούμε τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Ονειρευόμαστε να μας ανατεθούν καθήκοντα. Μας ανησυχεί που δεν μας διέταξαν να ιδρύσουμε κι εμείς μια οργάνωση όπως την ΕΟΚΑ και για το λόγο αυτό επικρίνουμε την Κυβέρνηση. Στρατηγέ μου, έχουμε τις δυνατότητες, γνώσεις και ανθρώπινο δυναμικό για να φέρει σε πέρας την αποστολή αυτή, αφού εξασφαλισθούν χρήματα και οπλισμός, χορηγηθεί απεριόριστης διάρκειας άδεια στους αξιωματικούς που θα επιλέξετε να μετατεθούν στην Κύπρο και η Κυβέρνηση αποδεχθεί ότι θα ικανοποιεί τις ανάγκες μας. Υπό αυτές τις συνθήκες θα πετύχουμε και μάλιστα χωρίς να ενημερωθεί κανείς ούτε στο εσωτερικό ούτε στο εξωτερικό. Όπως γνωρίζετε, οι μόνοι που μπορούμε να αναλάβουμε την αποστολή αυτή είναι το Γραφείο μας. Όλοι οι αξιωματικοί που υπηρετούν στο Γραφείο μας έχουν ειδικότητα σε τέτοια θέματα. Αν μας δοθεί η διαταγή για να αρχίσουμε τις προετοιμασίες ίδρυσης, αυτό θα το θεωρήσουμε μεγάλη τιμή, για το

Γραφείο μας. Σας ικετεύω να απαντήσετε καταφατικά στο Γενικό Επιτελείο Ενόπλων Δυνάμεων. Μπορείτε να βασίζεστε σε μας".

Για την ίδρυση της οργάνωσης είχε επιδείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ο Υπουργός Εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού ο οποίος αγωνίστηκε μάλιστα σκληρά για να πείσει και τον Πρωθυπουργό Ατνάν Μεντερές. Η μαρτυρία του Ισμαήλ Τάνσου, είναι χαρακτηριστική:

" Ο Υπουργός Εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού είχε τη γνώμη ότι έπρεπε να ιδρυθεί μια οργάνωση στην Κύπρο, η TMT. Αυτός ήταν που πρώτος έφερε το θέμα στους κόλπους της Κυβέρνησης. Αυτός ήταν που προσπαθούσε να πείσει τον Πρωθυπουργό Ατνάν Μεντερές να εγκρίνει την ίδρυση. Ο Ατνάν Μεντερές είχε φιλικές σχέσεις με τον Καραμανλή. Πίστευε, ότι μαζί με τον Καραμανλή θα μπορούσε να επιλύσει το κυπριακό ειρηνικά και μέσω της διπλωματίας. Ετσι, ανησυχούσε μήπως και μια ένοπλη οργάνωση δημιουργήσει προβλήματα στο νησί αφού θα άρχιζαν συγκρούσεις. Πίστευε στον Καραμανλή και την Ελλάδα που ήταν και σύμμαχος μας στο NATO.

Ο Φατίν Ζορλού, είχε διαφορετικές απόψεις, αντίθετες από αυτές του Μεντερές. Γνώριζε ότι το **1951** ο Στρατηγός Πάγκαλος εξόπλισε τους ελληνοκύπριους, ότι απέστειλε στο νησί το Συνταγματάρχη Γρίβα που στη συνέχεια τον προήγαγε σε Στρατηγό και ότι και οι μετέπειτα Ελληνικές Κυβερνήσεις ακολούθησαν την ίδια πολιτική.

Παραδεχόταν την αδιαφορία της τουρκικής Κυβέρνησης. Είχε χαθεί πολύς χρόνος. Ο Ζορλού πίστευε ότι δεν ήταν δυνατό το Κυπριακό να επιλυθεί μόνο μέσω της διπλωματικής οδού και ότι θα έπρεπε να υπήρχε μια ένοπλη οργάνωση, όπως αυτή της ΕΟΚΑ, για να μπορεί η Τουρκία να έχει διαπραγματευτικές δυνατότητες. Πίστευε ακόμη ότι η ένοπλη αυτή δύναμη θα μπορούσε να προσταστέψει την Τουρκοκυπριακή κοινότητα σε περίπτωση που δεχόταν επίθεση από την ΕΟΚΑ".

Τις ίδιες απόψεις με το Ζορλού, ότι δηλαδή το

Κυπριακό δεν μπορούσε να λυθεί μόνο με διπλωματικά μέσα είχε και ο Ραούφ Ντενκτάς.

Σύμφωνα με τον πρώτο αρχηγό της TMT Ριζά Βουρουσκάν "ο Ντενκτάς είχε από την αρχή πιστέψει ότι η υπόθεση αυτή (κυπριακό) θα μπορούσε να επιλυθεί με τα όπλα".

Αντίθετα ο Φαζίλ Κουτσιούκ υποστήριζε ότι το Κυπριακό δεν ήταν δυνατό να λυθεί με τη χρήση όπλων.

Ωστόσο, παρά τις διεργασίες που γίνονταν, η τουρκική Κυβέρνηση καθυστερούσε τις αποφάσεις της και πέρασαν επτά ολόκληροι μήνες μέχρι να πάρει τις οριστικές αποφάσεις της για να αναμιχθεί ενεργά στην ίδρυση της TMT, πράγμα που έγινε τελικά τον Ιούνιο του **1958**.

Μέχρι να έλθουν οι τελικές οδηγίες και να ανάψει το πράσινο φως το Γραφείο Ειδικού Πολέμου εκμεταλλεύθηκε το χρονικό αυτό διάστημα και ετοίμασε τα σχέδια του με τον κωδικό KIP, από τα αρχικά των τουρκικών λέξεων **KIBRIS ISTIRDAT PLANI**, δηλαδή Σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου.

Τον Ιούνιο του **1958** ήταν όλα έτοιμα. Την περίοδο αυτή αποφασίστηκε όπως υποψήφιος αρχηγός της οργάνωσης ήταν ο Συνταγματάρχης Ριζά Βουρουσκάν ο οποίος επέλεξε ως ψευδώνυμο το Αλή Τζονάν. Μ αυτό το όνομα θα ταξίδευε στην Κύπρο.

Οργανώθηκε μια ομάδα από επτά αξιωματικούς και δεκατέσσερις έφεδρους αξιωματικούς και όταν όλα ήσαν έτοιμα, το Ειδικό Γραφείο Πολέμου αποτάθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών Ναμίκ Γκεντίκ, ο οποίος εξέδωσε διαβατήριο στον Βουρουσκάν. Διαβατήριο εκδόθηκε επίσης και στο βοηθό του Λοχαγό Μεχμέτ Οζντέν, με το ψευδώνυμο Νετζνιτέτ Μπαγιαζίτ που θα ταξίδευε μαζί του στην Κύπρο.

Τελικά συμφωνήθηκε όπως ο Αντισυνταγματάρχης Βουρουσκάν θα ερχόταν στην Κύπρο, ως Επιθεωρητής της Τουρκικής Τράπεζας Εργασίας, η οποία είχε υποκατάστημα στη Λευκωσία.

Πριν αναχωρήσει ο Βουρουσκάν συναντήθηκε με τον Υπουργό Εξωτερικών Ζορλού.

Ο Βουρουσκάν παραθέτει στα απομνημονεύματά

του τον πιο κάτω διάλογο μεταξύ τους:

- Κύριε, βλέπουμε τη μετάβαση μας στην Κύπρο ως μια μυστική αποστολή που αποβλέπει σε ανταρτοπόλεμο για την προστασία της τουρκικής κοινότητας, αλλά και την ένοπλη στήριξη των κυβερνητικών θέσεων. Από την ομιλία σας αντιληφθήκαμε ότι τελικός μας στόχος είναι, αν παραστεί ανάγκη, και το επιτρέψουν οι συνθήκες, να γίνει ένας γενικός ξεσηκωμός και να θέσουμε υπό τον έλεγχο μας το σύνολο της νήσου. Αντιλήφθηκα σωστά; Αυτός είναι ο τελικός μας στόχος; Μήπως θα πρέπει να προετοιμαστούμε για τον σκοπό αυτό;

Ο Υπουργός, όχι με τόση προθυμία, μου απάντησε:

- Μάλιστα, αυτός είναι ο στόχος.

Ο Βουρουσκάν με το βοηθό του έφθασαν στη Λευκωσία στις **31** Ιουλίου και στρώθηκαν στη δουλειά.

Πρώτη του ενέργεια ήταν να αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο κατάπαυσης του πυρός παράλληλα με την ΕΟΚΑ. Την περίοδο αυτή συνέβη ένα όργιο αίματος μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων και δεκάδες πρόσωπα και από τις δυο κοινότητες δολοφονήθηκαν.

Ο Βουρουσκάν εκμεταλλεύθηκε την έκκληση του τότε Κυβερνήτη Σερ Χιου Φουτ και διέταξε κατάπαυση του πυρός από τουρκικής πλευράς, έξι μόλις μέρες μετά την άφιξή του στο νησί.

Η διαταγή του ημερομηνίας **5** Αυγούστου, ξεχώριζε και από το στρατιωτικό της ύφους:

" Τουρκική Αντιστασιακή Οργάνωση

5.8.1958

1. Μέχρι νεωτέρας όλες οι ένοπλες μονάδες να αναστείλουν κάθε είδους δραστηριότητα. Δια της κανονικής οδού θα δοθούν οι δέουσες εντολές στους ομαδάρχες.

2. Να ανασταλούν οι δραστηριότητες των ομάδων των χωριών. Οι ομάδες αυτές να διακόψουν κάθε επαφή με τις βοηθητικές άοπλες ομάδες. Μέχρι νεωτέρας να αποφύγετε πράξεις αντιποίνων. Θα ενημερώσουμε τους επικεφαλής των χωριών.

3. Οι καταστάσεις με τα στοιχεία των αντιτιθέμενων στην οργάνωση μας να αποσταλούν δια της συνήθους οδού.

4. Εμπίπτει στη σφαίρα των καθηκόντων μας να προσφέρουμε κάθε βοήθεια και να συλλέξουμε κάθε πληροφορία για τη σύλληψη του αρχηγού των αιμοσταγών δολοφόνων του Γρίβα.

5. Δεν θα προσβάλλετε τις ελληνοκυπριακές περιουσίες, αν δεν προηγηθεί προσβολή των τουρκοκυπριακών. Όσο δεν καταπιέζονται οι τουρκοκύπριοι, που είναι μειοψηφία στα ελληνοκυπριακά χωριά, δεν θα παρενοχληθούν οι ελληνοκύπριοι που ζουν στα τουρκοκυπριακά χωριά.

Η οργάνωση μας αποσκοπεί στην αυτοάμυνα των μελών της. Εως ότου επιτευχθεί η διχοτόμηση και αναγνωριστούν τα τουρκικά δικαιώματα, η οργάνωση μας θα βρίσκεται σε κατάσταση ετοιμότητας και καθημερινά θα ενισχύεται.

Δεν υπάρχει δύναμη που θα παρεμβάλει εμπόδια στους στόχους μας γιατί αντλούμε την ισχύ μας από το λαό.

Θεωρούμε ως πρωταρχική μας αποστολή την υπεράσπιση της εθνικής τιμής και υπόληψης. Αναμένουμε με υπομονή τα παιχνίδια που θα στήσει ο δολοφόνος Γρίβας μετά τη διαταγή για εκεχειρία.

Ω, τι ευτυχία να λέγεσαι Τούρκος".

Η εκεχειρία έδωσε την ευκαιρία στο Ριζά Βουρουσκάν να εκτιμήσει την κατάσταση και να προχωρήσει στις επόμενες κινήσεις του.

Στο μεταξύ οι άνδρες του Επιτελείου του από την Τουρκία συνέχιζαν να έρχονται στην Κύπρο και να αρχίζουν την οργάνωση της TMT.

Την άφιξη του Βουρουσκάν και του βοηθού του ακολούθησε μια στρατιά αξιωματικών εν ενεργεία ή και εφέδρων αξιωματικών που είχαν επανενταχθεί στο Στρατό. Και οι αξιωματικοί αυτοί ήλθαν επίσης στην Κύπρο με επίσημα πλαστά διαβατήρια.

Σύμφωνα με την "Χαλκίν Σεσί" (Μάϊος 1997) οι

αξιωματικοί που αποτελούσαν την ομάδα ίδρυσης της TMT στην Αγκυρα ήσαν οι πιο κάτω:

Υποστράτηγος Ντανίς Καράμπελεν, Πρόεδρος
Αντισυνταγματάρχης Ριζά Βουρουσκάν, αρχηγός
TMT Κύπρου.

Ταγματάρχης Ισμαήλ Τάνσου, υπαρχηγός, Γενικός
συντονιστής.

Λοχαγός Αχμέτ Γκιοτσεμέζ, βοηθός συντονιστής.
Λοχαγός Μπεντρί Εσέν, εκπαιδευτής-
εφοδισμός.

Λοχαγός Ρετζέπ Ατάσου, εφοδισμός.
Λοχαγός Τζεμάλ Μπιμπέρ, εκπαιδευτής-
εφοδισμός.

Λοχαγός Νουρεττίν Οκντέμ, εκπαιδευτής,
Λοχαγός Χουσεΐν Ομούρ, εκπαιδευτής,
Λοχαγός Κεμάλ Καράκουλουκτσου, εκπαιδευτής.
Λοχαγός Καμίλ Οντζελέρ, εκπαιδευτής.
Λοχαγός Μπεντρί Ερκάν, εκπαιδευτής-
εφοδισμός.

Λοχαγός Σαντί Ντεμίρμπιλεκ, εκπαιδευτής,
Αιτάλεια

Λοχαγός Μουσταφά Κουμπιλάϋ, εκπαιδευτής
Λοχαγός Οσμάν Ναλμπάντ, εκπαιδευτής, Αιτάλεια
Λοχαγός Σεφκατουλλάχ Γιαλάβ, εκπαιδευτής.
Υπαξιωματικός Επιλοχίας Αλή Λεβέντ,
ασυρματιστής.

Υπαξιωματικός Επιλοχίας Νεντίμ Αρτούντς,
ασυρματιστής.

Υπαξιωματικός Επιλοχίας Ιχσάν, ασυρματιστής.
Λοχαγός Μεχμέτ Κιζίλσου, υπεύθυνος
εφοδισμού, Ανεμούρι.

Λοχαγός Ναζμί, Υπεύθυνος Εφοδισμού, Μερσίνα.
Αντισυνταγματάρχης Ρεμζί Αιλιγκάν,
Διευθυντής αποθήκης όπλων, Μερσίνα.

Λοχαγός Ομέρ Οναντίν, θέματα προσωπικού.
Σύμφωνα με την ίδια εφημερίδα οι αξιωματικοί
που ίδρυσαν και διηύθυναν την TMT στην Κύπρο ήταν οι
πιο κάτω:

Αντισυνταγματάρχης Ριζά Βουρουσκάν, αρχηγός
TMT Λευκωσίας **1958**.

Λοχαγός Μεχμέτ Οζντιέν, Βοηθός Αρχηγός **1958**.

Ταγματάρχης Νετζμετιίν Εριζέ, Υπεύθυνος
Αρχηγείου **1958**.

Ταγματάρχης Σεφίκ Καράκουρτ, Σαντιζιακτάρ
Αμμοχώστου **1958**.

Λοχαγός Ραχμί Εργκούν, Περιφερειακός
Διοικητής **1958**.

Λοχαγός Αχμέτ Γκιοτσεμέζ, Περιφερειακός
Διοικητής **1960**.

Λοχαγός Καμίλ Οντζελέρ, Περιφερειακός
Διοικητής **1960**.

Λοχαγός Μπεντρί Ερκάν, Περιφερειακός
Διοικητής **1960**.

Λοχαγός Οσμάν Ναλμπάντ, Περιφερειακός
Διοικητής **1960**.

Λοχαγός Φερχάν Τσορά, Περιφερειακός
Διοικητής **1960**.

Λοχαγός Χουσεΐν Ομούρ, Περιφερειακός
Διοικητής **1960**.

Επίσης οι ειδικά εκπαιδευθέντες έφεδροι
αξιωματικοί που ήλθαν ως επιθεωρητές Δημοτικών
Σχολείων, Δάσκαλοι και Ιμάμηδες ήταν οι πιο κάτω:

Ισμαήλ Μπουγιούκ, Τζαχίντ Μπουγιούκ, Γιακούπ
Σεν, Σουκρού Οζντεμίρ, Νετζατί Ακάρ, Φεβζί Μπασκάν,
Τεμέλ Νατζί Αταλάρ, Τζεμάλ Ουνσάλ, Ρεμζί Ιπέκ, Χαλίμ
Οκτέμ, Τζιαχίτ Ταμούκογλου, Νιχάτ Κεϊλίκ, θεολόγος
και Χουσεΐν Καρμπάν, δημοσιογράφος.

Οι Βοηθοί του Ριζά Βουρουσκάν ήσαν οι Φαζίλ
Κουτσιούκ, Ραούφ Ντενκτάς, Ντουντάρ Νισαντζιόγλου,
(Διευθυντής της Τράπεζας Εργασίας, υποκατάστημα
Λευκωσίας), Μπουρχάν Ισίν, Πρόξενος της Τουρκίας και
Βεφά Μπεσίμ, ασυρματιστής της TMT Κύπρου.

Όταν ο Ριζά Βουρουσκάν έφθασε στην Κύπρο στις
31 Ιουλίου **1958**, είχε αρχικά επαφές με τους
τουρκοκύπριους ηγέτες Ραούφ Ντενκτάς και Φαζίλ
Κουτσιούκ, οι οποίοι ήταν από τα πρώτα μέλη της

οργάνωσης.

Στο βιβλίο του Αχμέτ Τολγκάϊ "το έτος των Γερακιών" αναφέρεται ότι η πρώτη σύσκεψη της TMT πραγματοποιήθηκε στο δικηγορικό γραφείο του Ραούφ Ντενκτάς. Εκεί έγιναν και οι πρώτες ορκωμοσίες.

Μεταξύ των πρώτων που ορκίστηκαν, όπως υποστηρίζουν και άλλα στελέχη της TMT ήταν οι Φαζίλ Κουτσιούκ, Ραούφ Ντενκτάς, Μπουρχάν Ναλμπάντογλου, Σεμζή Κιαζίμ, Νιαζί Μανιέρα και Οσμάν Ορέκ, μετέπειτα Υπουργοί Υγείας και Αμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αυτοί αποτέλεσαν και τον πρώτο πυρήνα της TMT. Το ψευδώνυμο του Κουτσιούκ ήταν "Αγρί" και του Ντενκτάς "Τόρος".

Ως πρώτο μέλος της TMT αναφέρεται ο Κεμάλ Σεμιλέρ, ο Σερντάρ της Λευκωσίας, δηλαδή στρατιωτικός αρχηγός της πρωτεύουσας.

Τον Σεμιλέρ όρκισε μάλιστα ο ίδιος ο Βουρουσκάν προσωπικά και ο οποίος πήρε και τις απαραίτητες προφυλάξεις.

Η ορκωμοσία έγινε ως εξής:

Ο Βουρουσκάν είχε χωρίσει ένα δωμάτιο στα δύο τοποθετώντας μια κουβέρτα που κρεμόταν πάνω από ένα σχοινί. Από τη μια πλευρά ήταν ο Σεμιλέρ και από την άλλη ο Βουρουσκάν. Ο ένας άκουε τον άλλο, χωρίς να τον βλέπει.

Οι πρώτοι πυρήνες της TMT ορκίστηκαν με αυτό τον τρόπο. Στη συνέχεια η ορκωμοσία γινόταν πρόσωπο με πρόσωπο χωρίς την παρεμβολή της κουβέρτας και με την τοποθέτηση της δεξιάς χειρός πάνω στο Κοράνι. Αργότερα η ορκωμοσία γινόταν ταυτόχρονα στο Κοράνι, τη σημαία και το όπλο.

Τα μέλη της TMT ορκίζονταν στον πιο κάτω όρκο όπως τον παραθέτει ο Χασάν Ντεμίραγ (Τσιγκί), μέλος της TMT, που υπηρέτησε στην οργάνωση από πολλά αξιώματα, σε επιστολή του στην Νεριμάν Τζαχίτ, που τον δημοσίευσε στην τουρκοκυπριακή εφημερίδα "Ορτάμ":

Αφιερώνω τον εαυτό μου, και θα αντισταθώ σε

κάθε επίθεση από οπουδήποτε και αν προέρχεται, η οποία θα στρέφεται κατά της ζωής, της ελευθερίας, της περιουσίας και των ιερών και οσίων των τουρκοκυπρίων.

Θα πράξω κάθε καθήκον που ήθελε ανατεθεί σε μένα παίρνοντας προ οφθαλμού ακόμη και το θάνατο.

Θα διαφυλάξω μέχρις εσχάτων όλα όσα θα δω, ακούσω, γνωρίζω ή μου έχουν εμπιστευθεί.

Δεν θα τα αποκαλύψω σε κανένα.

Γνωρίζω ότι η αποκάλυψη ισοδυναμεί με προδοσία της οποίας η τιμωρία είναι ο θάνατος.

Ορκίζομαι στην τιμή, υπόληψη και παν όσιο, το οποίο πιστεύω ότι θα εφαρμόσω κατά γράμμα όλα όσα αναφέρονται παραπάνω.

Η βασική δομή της TMT είχε ως εξής:

Στρατηγείο Μπαϊρακτάρ (σημαιοφόρος).

Στον Μπαϊρακτάρ υπάγονταν έξι περιοχές οι οποίες στην αρχή ονομάζονταν **YAYLA** (οροπέδια). Στη συνέχεια όμως ονομάστηκαν **SANCAK** (Σαντζιάκια=λάβαρα). Τα Σαντζιάκια ήταν ιεραρχικά κατά σειρά της Λευκωσίας, της Αμμοχώστου, της Λάρνακας, της Λεμεσού, της Πάφου και της Λεύκας.

Κάθε Σαντζιάκιο υποδιαιρείτο στο **KOVAN** (κυψέλες), τα **KOVAN** στα **PETEK** (κυρήθρες) και τα **PETEK** στα **OGUL** (σμήνη μελισσών).

Το **OGUL** αποτελείτο από πέντε "κύτταρα".

Κάθε μονάδα είχε το διοικητή της. Οι διοικητές ονομάζονταν Σερντάρ (αρχηγός στο στρατό), π.χ. ο Σερντάρ της Πάφου, της Αμμοχώστου κλπ.

Κάθε διοίκηση είχε ένα κωδικό όνομα. Οι κωδικές ονομασίες επελέγονταν κυρίως από αρπακτικά πουλιά: Αετός, γεράκι...

Κωδικές ονομασίες είχαν και τα όπλα και πυρομαχικά. Για παράδειγμα για το περίστροφο χρησιμοποιείτο η λέξη **Serce**, δηλαδή "σπουργίτης", ενώ για τη σφαίρα χρησιμοποιούνταν οι λέξεις **Serce Gagasi**, δηλαδή "ράμφος σπουργίτη".

Ηγέτης της οργάνωσης ήταν ο Μποζκούρτ (Γκρίζος Λύκος). Αυτόν δεν τον γνώριζε κανένας, εκτός από τους αξιωματούχους της οργάνωσης. Εξάλλου, στην οργάνωση ο ένας δεν γνώριζε τον άλλο και ούτε γνώριζε κατά πόσον ήταν μέλος της TMT. Αλληλογνωρίζοντουσαν μόνο τα μέλη του ιδίου κυττάρου. Όσοι ορκίζονταν δεν υπέβαλλαν ερωτήσεις και ο καθένας κοιτούσε τη δουλειά του.

Η Ορκωμοσία μελών ήταν μέρος της ίδρυσης. Τα στοιχεία των νέων μελών ήταν εγγεγραμμένα σε απόρρητους φακέλους στους οποίους πρόσβαση είχαν μόνο υψηλά ιστάμενοι διοικητές.

Τα άτομα που θα γίνονταν μέλη προσεγγίζονταν πρώτα "ψυχρά" και στη συνέχεια "θερμά". Μόνο αν ένα άτομο άφηνε καλές εντυπώσεις από την "ψυχρή" κρούση επακολουθούσε η δεύτερη, δηλαδή η "θερμή". Σε αυτή του εξηγούνταν οι αγώνες της τουρκοκυπριακής κοινότητας και γινόταν η εισδοχή στην TMT.

Η πρώτη προσέγγιση ήταν μια δοκιμαστική περίοδος όπου ο υποψήφιος ενημερωνόταν και καταβαλλόταν προσπάθεια να του αναπτρωθεί το ηθικό. Το θέμα της εκπαίδευσης ήταν κάτι το τελείως διαφορετικό. Υπήρχαν κίνδυνοι και προβλήματα. Για τους κινδύνους δεν έπρεπε να ενημερωθεί κανείς, ούτε ακόμη η οικογένεια.

Το μέλος της TMT ο Μουσταφά Σαφέρ αναφερόμενος στην εκπαίδευση γράφει ότι αυτή γινόταν σε τρεις φάσεις.

Η πρώτη ήταν η βασική εκπαίδευση και γινόταν στην Τουρκία.

Στους χώρους της εκπαίδευσης οι εκπαιδευόμενοι πληροφορούνταν για την Τεχνική Μυστικών Επιχειρήσεων, συντήρηση όπλων, βολές, ενέδρες, επιθέσεις, παραλλαγές, προσέγγιση στους στόχους και απομάκρυνση από αυτούς.

Η δεύτερη φάση της εκπαίδευσης γινόταν στα κέντρα εκπαίδευσης στη νήσο. Σε τέσσερα σημεία υπήρχαν κατασκηνώσεις προσκόπων. Εδώ γίνονταν οι εκπαιδεύσεις των μελών της TMT.

Η εκπαίδευση εδώ περιλάμβανε πολλά είδη εκτός από τις βολές.

Η τρίτη φάση διεξαγόταν μέσα στα **KOVAN**. Εδώ δεν πραγματοποιούνταν βολές, αλλά οι εκπαιδευόμενοι ασχολούνταν με τα όπλα, τη συλλογή πληροφοριών, αντίσταση, επιθέσεις, άμυνα και σχεδιασμός άμυνας των χωριών.

Τα μέλη της Οργάνωσης ονομάζονταν **Kurt** δηλαδή Λύκοι.

Ανάλογα με την αποστολή τους είχαν και τη ξεχωριστή τους ονομασία.

Όσοι αποστέλλονταν στην Τουρκία για εκπαίδευση ονομάζονταν Λύκοι Καθαριότητας.

Όσοι χρησιμοποιούνταν στη μεταφορά οπλισμού ονομάζονταν Λύκοι Αφθονίας.

Όσοι τέλος απασχολούνταν στη συλλογή πληροφοριών ονομάζονταν Λύκοι Μαντείας.

Ο Αρχηγός της οργάνωσης στην Τουρκία Στρατηγός Ντανίς Καράμπελεν ονομαζόταν **Cankurt** και ο Ισμαήλ Τάνσου **Dogan**.

Το αρχηγείο της Λευκωσίας ονομαζόταν **Bayraktarlik**

Ο Αρχηγός της TMT Λευκωσίας Συνταγματάρχης Ριζά Βουρουσκάν ονομαζόταν **Bozkurt** (Φαίος Λύκος).

Όπως αναφέρθηκε οι υποδιοικήσεις ονομάζονταν **SANCAK** δηλαδή Σαντζάκια. Επικεφαλής των Σαντζακίων ήσαν οι Σαντζακτάρηδες δηλαδή Λαβαροφόροι.

Οι Σαντζακτάρηδες ήσαν αξιωματικοί από την Τουρκία ή επιλέγονταν από τους τουρκοκύπριους πρόκριτους της κάθε περιοχής.

Όταν η TMT έκαμε φανερά την εμφάνιση της αποτελείτο από δέκα Διοικήσεις που τις αποκαλούσαν **DAL**, δηλαδή Κλάδους, τους εξής:

DAL 1: Μονάδα Προσωπικού.

DAL 2: Μονάδα Πληροφοριών.

DAL 3: Μονάδα Επιχειρήσεων και Εκπαίδευσης.

DAL 4: Μονάδα Διοικητικής Μέριμνας.

DAL 5: Διαβιβάσεις - Επικοινωνίες.

DAL 6: Μονάδα Υγειονομικού.

DAL 7: Μονάδα Οικονομικού.

DAL 8: Μονάδα Κοινωνικών Υπηρεσιών και σχέσεων με πολίτες. **DAL 9:** Μονάδα Νομικών.

DAL 10: Μονάδα Ειδικών Αποστολών.

ΜΥΣΤΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΜΤ: Οι δαπάνες για την ίδρυση και συντήρηση της ΤΜΤ ήταν τεράστιες. Όμως τα χρήματα εξασφαλιζόνταν από τα μυστικά κονδύλια της τουρκικής Κυβέρνησης.

Να πώς περιγράφει την εξεύρεση των πόρων ο Ισμαήλ Τάνσου:

" Σε κάποια ενημέρωση για τη δραστηριότητα μας ο Υπουργός Εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού μας είπε: Θα σας καλύψουμε όλες τις οικονομικές σας ανάγκες. Αρκεί εσείς να ιδρύσετε το συντομότερο δυνατό την οργάνωση και να την εξοπλίσετε".

Όταν περατώθηκαν οι προετοιμασίες για ίδρυση της οργάνωσης άρχισαν να γίνονται αισθητές οι ανάγκες σε χρήματα. Επισκέφθηκα τον Επικεφαλής του Τμήματος Κυπριακών Υποθέσεων στο Υπουργείο Εξωτερικών Αιτνάν Μπουλάκ ο οποίος με πληροφόρησε ότι μέχρι την ημέρα εκείνη δεν είχε παραχωρηθεί κανένα κονδύλι για την υπόθεση μας.

Αντιλήφθηκα ότι τα όσα μας είχε υποσχεθεί ο Ζορλού δεν είχαν ακόμη πάρει το δρόμο για υλοποίηση. Ο Αιτνάν Μπουλάκ πρόσθεσε: "Αναμφίβολα θα παραχωρηθούν κονδύλια προς το παρόν όμως δεν είμαι σε θέση να σας δώσω περισσότερες πληροφορίες. Θα αναφέρω αμέσως το πρόβλημα". Οι δαπάνες είχαν φθάσει στις **6.500** λίρες Τουρκίας. Σε μια άλλη συνάντηση ο Μπουλάκ μου είπε: Ιδρύσαμε μια μυστική οργάνωση σε μια χώρα που βρίσκεται υπό αγγλική κυριαρχία με απώτερο σκοπό να προστατεύουμε τα ύψιστα πολιτικά συμφέροντα της πατρίδας μας. Τόσο στην Τουρκία όσο και στην Κύπρο θα γίνουν μυστικές εκπαιδεύσεις στα όπλα. Θα εξοπλίσουμε την οργάνωση με οπλισμό που θα εξασφαλίσουμε μέσω του λαθρεμπορίου της Μεσογείου. Θα αποστέλλουμε στην Κύπρο όχι τρόφιμα, αλλά όπλα.

Αυτό θα το επιτυγχάνουμε με αποστολές που θα περνούν δίπλα από τα αγγλικά πολεμικά σκάφη. Είναι λοιπόν αδύνατο να χορηγηθούν κονδύλια και να αναφέρεται ο σκοπός για τον οποίο προορίζονται. Οπως σε άλλες χώρες έτσι και η τουρκική Δημοκρατία έχει τα μυστικά της κονδύλια. Μέσω αυτών θα σας εξυπηρετούμε. Παρακαλώ ενημερώστε τους ανώτερους και τα ξαναλέμε. Αν υπάρξει πρόβλημα ενημερώστε με για να το λύσουμε με τον Ζορλού. Ο Ζορλού μου έχει πει ότι για το θέμα αυτό η πόρτα του γραφείου του ήταν πάντα ανοικτή".

Μόνο για τα χρόνια **1958-60**, χωρίς να υπολογιστούν οι μισθοί του προσωπικού που απασχολείτο, οι δαπάνες για την TMT έφθασαν στις **400.000** λίρες Τουρκίας. Πενήντα πέντε χιλιάδες λίρες Τουρκίας δόθηκαν σε μετρητά στον αρχηγό της TMT Συνταγματάρχη Ριζά Βουρουσκάν για τις ανάγκες του στην Κύπρο. Το ποσό αυτό καταβλήθηκε το Σεπτέμβριο του **1959** όταν ο Βουρουσκάν επισκέφθηκε την Αγκυρα.

Με την τότε ισοτιμία λίρας Τουρκίας δολλαρίου μιλούμε για ένα ποσό **44.000** δολλαρίων Αμερικής.

ΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ TMT: Εκείνο που θα έδινε ισχύ στην TMT ήταν ο οπλισμός και η εκπαίδευση των στελεχών της.

Προς αυτή την κατεύθυνση έγιναν όλες οι προσπάθειες και ενώ ο οπλισμός αποστελλόταν μυστικά από την Τουρκία με μικρά πλοίαρχα αρχικά στα Κόκκινα, στις βορειοδυτικές ακτές της Κύπρου, και αργότερα με άλλα ψαροκάϊκα στο Λιμνίτη και περιοχές της Κερύνειας ανατολικότερα. Η απόσταση των **100** περίπου χιλιομέτρων μπορούσε να διανυθεί με κάποια σχετική ευκολία παρά τη θαλασσοταραχή που επικρατεί στις περιοχές αυτές κυρίως κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

Το μέλος της TMT Μουσταφά Σαφφέτ ανέφερε:

" Είχαμε τα όπλα που κατασκεύαζαν οι άνθρωποι μας. Εξασφαλίζαμε όπλα και με αγορές από διάφορα μέρη. Παίρναμε επίσης όπλα και με πλοία φιλικής

χώρας. Τα όπλα αυτά διανεμόνταν σε όλο το νησί. Το προσωπικό είχε εκπαιδευτεί για τη συντήρηση και φύλαξη των όπλων. Τα όπλα συσκευάζονταν και θάβονταν. Μόλις τελείωνε η εκπαίδευση τα όπλα φυλάσσονταν".

Εξ άλλου ο Ισμαήλ Τάνσου ανέφερε:

" Η μεταφορά του οπλισμού για την TMT άρχισε στις **16 Αυγούστου 1958** και διεξαγόταν μεταξύ του Ανεμουρίου της Μικράς Ασίας και των βορειοδυτικών ακτών της Κύπρου. Τη μεταφορά διενεργούσε η ομάδα **Ari** (Μέλισσα) που απαρτιζόταν από τους Βεχμπί Μαχμούτ και Ασάφ Ελμάς. Τα όπλα έφθαναν στο χωριό Κόκκινα με μικρά πλοιάρια. Στις **9. 11. 1958**, μια πληροφορία ράγισε την καρδιά μας. Ήταν η ημέρα που στα άγρια κύματα της Μεσογείου χάσαμε τους Ασάφ Ελμάς και Χικμέτ Ρετβάν. Η βοήθεια που μας πρόσφερε η ομάδα **Ari** ήταν μια αρχή και προσωρινή. Για την ασφαλή μεταφορά οπλισμού μέσω της ομάδας είχαμε κινητοποιηθεί και τις μέρες που θα πραγματοποιούντο τα δρομολόγια του πλοίου, περιπολικό του Πολεμικού Ναυτικού θα έπλεε σε απόσταση από τα πλοιάρια της ομάδας προκειμένου να προσφέρει βοήθεια αν παρίστατο ανάγκη. Το σχέδιο εγκαταλείφθηκε".

Ομως η αποτυχία αυτή δεν σήμαινε και τη διακοπή της αποστολής οπλισμού. Η TMT Αγκυρας είχε και άλλες υπαλλακτικές λύσεις. Και σ αυτό είχε αναμιχθεί προσωπικά ο Πρωθυπουργός Ατινάν Μεντερές, ο οποίος θα χρησιμοποιούσε την επιρροή του και τη φιλία του με τους Τούρκους εφοπλιστές και ακόμα και τους λαθρέμπορους που δρούσαν στην περιοχή.

Προσθέτει ο Τάνσου:

" Για τη μεταφορά του οπλισμού δεν είχαμε εναποθέσει όλες μας τις ελπίδες στην ομάδα **Ari**. Εργαζόμασταν πάνω σε εναλλακτικές λύσεις. Σκεπτόμασταν να βοηθηθούμε από τα πλοία των εφοπλιστών που μας είχε συστήσει ο Πρωθυπουργός Ατινάν Μεντερές. Επίσης συνεχίζονταν επαφές μας με τους πλοιοκτήτες εμπορικών σκαφών που μετέφεραν τρόφιμα στην Κύπρο από τη Μερσίνα. Είχαμε παράλληλα

έλθει σε επαφή με διεθνείς επαγγελματίες λαθρέμπορους. Εφοδιάσαμε τον συνάδελφο λοχαγό Τζεμάλ Μπιμπέρ με ναυτιλιακό φυλλάδιο προγραμματοποίησε μάλιστα και ένα ταξίδι στην Κύπρο με πλοίο των λαθρεμπόρων. Ενώ ενεργούσαμε προς τις κατευθύνσεις αυτές στόχος μας ήταν να αγοράσουμε ένα ταχύπλοο αλιευτικό των **25-30** τόνων".

Αυτό το αλιευτικό αγοράστηκε τελικά με χρήματα του τουρκικού δημοσίου έναντι **125,000** λιρών Τουρκίας και τέθηκε στην υπηρεσία των οργανωτών της TMT.

Τελικά το πλοιάριο αυτό το βύθισαν οι ίδιοι οι Τούρκοι όταν κινδύνευε να καταληφθεί από τους βρετανούς και θα αποκαλύπτονταν τα σχέδια της Τουρκίας, τον Οκτώβρη του **1959** και το σκάνδαλο θα ερχόταν στην επιφάνεια.

Μέχρι τα τέλη του **1958** είχε μεταφερθεί οπλισμός για **800** άνδρες ενώ μέχρι το **1959** η TMT διέθετε πλήρως εξοπλισμένους **5000** άνδρες.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ TMT: Σχετικά με την επικοινωνία μεταξύ μονάδων της TMT το μέλος της TMT Μουσταφά Σαφφέντ ανέφερε:

" Είχαμε τα "έμψυχα" και "άψυχα" γραμματοκιβώτια μας. Η αλληλογραφία μεταξύ των Σαντιζιάκ γινόταν με αγγελιαφόρους. Αυτοί μπορεί να ήταν οδηγοί ταξί ή λεωφορείων. Τα έγγραφα παραδίδονταν σε μπακάληδες, εμπόρους ή τοποθετούνταν στα γραμματοκιβώτια.

Στη συνέχεια ο αγγελιαφόρος τα παραλάμβανε και τα μετέφερε στον παραλήπτη τους.

Η αλληλογραφία μεταξύ των Σαντιζιακίων με τα χωριά που υπάγονταν σ αυτά ή στις μονάδες τους στη Λευκωσία ή τις άλλες επαρχίες εξασφαλιζόταν με αγγελιαφόρους.

Για ένα μικρό χρονικό διάστημα χρησιμοποιήθηκε και ασύρματος.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ TMT: Σύμφωνα με τον

Ισμαήλ Τάνσου μέχρι το Δεκέμβριο του **1963** η εκπαίδευση γινόταν ως εξής:

" Ο επικεφαλής της ΤΜΤ στην Κύπρο Ριζά Βουρουσκάν θα απέστελλε κάθε μήνα στην Αγκυρα για εκπαίδευση **20-25** άνδρες. Η εκπαίδευση θα διαρκούσε ένα μήνα. Στη συνέχεια οι εκπαιδευόμενοι θα συνεργάζονταν με τους αξιωματικούς που θα αποστέλλονταν από την Τουρκία και θα τους παρείχαν κάθε βοήθεια στο έργο τους να εκπαιδεύσουν στην Κύπρο τους νέους. Η εκπαίδευση στην Κύπρο θα γινόταν σε μυστικό κέντρο εκπαίδευσης.

Το σύστημα αυτό το εφαρμόσαμε για χρόνια τόσο στην Τουρκία όσο και στην Κύπρο. Τα αποτελέσματα ήταν θεαματικά.

Από το Σεπτέμβριο του **1959** ιδρύσαμε σε δασώδη περιοχή του Ανεμουρίου -Κεμέρ το στρατόπεδο μας. Σ αυτό το κέντρο Εκπαίδευσης εκπαιδεύαμε τους αγωνιστές που μας αποστέλλονταν ατμοπλοϊκώς. Η εκπαίδευση στο κέντρο αυτό γινόταν από τον Ταγματάρχη Σαντί Ντεμίρμπιλεκ που βοηθείτο από ειδικούς αξιωματικούς.

Στο Κέντρο Εκπαίδευσης Αιτάλειας Εκπαιδευτής μας σε θέματα διοίκησης- μέριμνας ήταν ο Συνταγματάρχης Ναΐμ Ταν, διοικητής ΛΟΚ στο Εγρίντιρ. Τα αγόρια και κορίτσια τα εκπαιδεύαμε άριστα τόσο στην Αγκυρα όσο και στην Αιτάλεια".

Ειδικά για το Κέντρο Εκπαίδευσης Αγκυρας ανέφερε:

" Θέλαμε να ιδρύσουμε το Κέντρο εκπαίδευσης μας εκτός Αγκυρας και χωρίς να τύχουμε βοήθειας από στρατιωτικές μονάδες και ιδρύματα. Για το λόγο αυτό ψάχναμε απεγνωσμένα για μια έκταση στα περίξ της Αγκυρας. Τελικά καταλήξαμε. Η έκταση αυτή βρισκόταν στην περιοχή **AYAS, 40** χιλιόμετρα από την Αγκυρα, στα περίξ του χωριού **Zir**. Επρόκειτο για αγρόκτημα που ανήκε στο Υπουργείο Γεωργίας. Με την έγκριση του Υπουργείου αυτού εγκατασταθήκαμε στο αγρόκτημα. Αφού έγιναν οι απαιτούμενες μετατροπές ειδοποιήσαμε το Συνταγματάρχη Βουρουσκάν ότι

είμαστε σε θέση να εκπαιδεύουμε αγωνιστές κατά ομάδες των **20-25** ατόμων. Το Κέντρο Εκπαίδευσης μας τουλάχιστον εξωτερικά δεν διέφερε από στρατιωτικές εγκαταστάσεις. Μόλις έφθαναν οι αγωνιστές τους δίνονταν στρατιωτικές στολές με τις οποίες κυκλοφορούσαν. Το Κέντρο χρησιμοποιήθηκε ως χώρος εκπαίδευσης τόσο κατά τη δική μας περίοδο (**1958-60**) όσο και στα επόμενα χρόνια. Κανένας στην Αγκυρα δεν αντιλήφθηκε ή υποψιάστηκε ό,τιδήποτε για το Κέντρο Εκπαίδευσης.

Εκτός από τους τουρκοκύπριους αγωνιστές που θα αποστέλλονταν από την Αγκυρα είχαμε σκεφθεί να εκπαιδεύσουμε και εθελοντές φοιτητές από την Κύπρο. Ενώ θα υλοποιούσαμε τα σχέδια μας και ήλθαμε σε επαφές με τους φοιτητές, τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο του **1960** σημειώθηκαν οι φοιτητικές αναταραχές στην Τουρκία κι εμείς αναστείλαμε κάθε προσπάθεια προς τον σκοπό αυτό για να μην δώσουμε λανθασμένη εικόνα για την οργάνωση.

Ενώ συνεχίζαμε την εκπαίδευση νέων από την Κύπρο αξιοποιούσαμε και μια ευκαιρία που μας δόθηκε τον Ιούνιο του **1958**. Το μήνα αυτό ήλθαν στην Αγκυρα ο ηγέτης των τουρκοκυπρίων Φαζίλ Κουτσούκ και ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας τουρκοκυπριακών Ιδρυμάτων Ραούφ Ντενκτάς. Σκοπός της επίσκεψης τους ήταν να μας συναντήσουν.

Τους ζητήσαμε να μας δώσουν τα στοιχεία έμπιστων νέων από την Κύπρο που ζούσαν στην Αγκυρα. Μας σύστησαν το γιατρό Μπουρχάν Ναλμπάντογλου. Αυτός θα μας βοηθούσε στην προσπάθεια μας. Ο Ναλμπάντογλου ήταν αυτός που εισηγείτο στο Βουρουσκάν τα ονόματα των νέων που θα αποστέλλονταν στην Τουρκία για εκπαίδευση.

Τη διεκπαιραίωση των διατυπώσεων για όσους θα εκπαιδεύονταν στο στρατόπεδο Ζιρ είχα αναλάβει:

1. Ο Αϊντίν Σαμί Σαμίογλου: Βρισκόταν την Αγκυρα για μεταπτυχιακά. Στον Ταγματάρχη Ισμαήλ Τάνσου σύστησε το Νετζατί Ζιντζίρκιραν επικεφαλής των γραφείων της "Χουριέτ" στην Αγκυρα. Πριν του ανατεθεί το καθήκον αυτό εκπαιδεύτηκε στην Αγκυρα

για μια εβδομάδα. Πρόσφερε υπηρεσίες από την **1** Αυγούστου **1958** μέχρι τις **19** Αυγούστου **1960**. Ο Αϊντίν Σαμίογλου βοηθείτο από τους επίσης τουρκοκύπριους φοιτητές Κουμπιλάϋ Τζαΐνταμλί και Αλή Σουχά.

2. Υφηγητή Νιχάτ Κεκλίκ. Εκτελούσε τα ίδια καθήκοντα στην Κωνσταντινούπολη όπου υπηρετούσε ως υφηγητής στη Θεολογική σχολή. Οι εκπαιδεύσεις γινόντουσαν στην Αγκυρα. Βοηθοί του Νιχάτ Κεκλίκ ήταν οι Γκιουέρ Τσιακίν, Σαλίχ Τσιοσάρ, Χαρίτ Φεντάϊ και Μπουρχάν Τουνά, όλοι φοιτητές. Οι φοιτητές αυτοί εξακρίβωναν τα στοιχεία των συναδέλφων τους που είχαν ενστερνιστεί το πνεύμα της TMT και τα διαβίβαζαν στην Αγκυρα. Οι τουρκοκύπριοι φοιτητές της Κωνσταντινούπολης μετέβαιναν στην Αγκυρα για εκπαίδευση. Εκπαιδεύονταν κατά τις διακοπές του Φεβρουαρίου και του καλοκαιριού.

Αξιωματικοί ενημέρωναν τους φοιτητές σε θέματα που σχετίζονταν με την ειδικότητά τους. Η εκπαίδευση γινόταν σε διαφορετικούς χώρους και κατά τη διάρκεια της νύκτας. Ένας από τους χώρους αυτούς ήταν και η έδρα του Πολιτιστικού Συνδέσμου στον τέταρτο όροφο του Μεγάλου Ζαφέρ στην ομώνυμη πλατεία της Αγκυρας.

Η εκπαίδευση συνεχίστηκε στην παλιά φοιτητική εστία όπου μεταστεγάστηκε ο Σύνδεσμος. Το κτίριο αυτό μας το είχε παραχωρήσει ο Μεχμέτ Ερτουγρούλογλου. Μεταξύ των αγωνιστών υπήρχε και ο Βεφά Μπεσίμ που έμελλε να αναλάβει καθήκοντα ασυρματιστή στο γραφείο του αρχηγού της TMT.

Σήμερα άλλαξε το όνομά του και είναι γνωστός ως Βεφά Αταλάϊ. Για ένα χρονικό διάστημα εργάστηκε στο ραδιοφωνικό σταθμό της Κύπρου. Εκπαιδεύτηκε στον ασύρματο και στην κρυπτογραφία.

Η εκπαίδευση της πρώτης σειράς των τουρκοκυπρίων φοιτητών άρχισε στις **6** Αυγούστου **1958**.

Τη δεύτερη σειρά (**20.9. 58** μέχρι **22. 10. 58**) επισκέφθηκε και επιθεώρησε και ο Ραούφ Ντενκτάς.

Στο Κέντρο Εκπαίδευσης στο **Zir** εκπαιδεύονταν

και κορίτσια.

Συνολικά από το 1957 μέχρι το 1960 στα δυο κέντρα δηλαδή το **Zir** στην Αγκυρα και στην Αιτάλεια εκπαιδεύσαμε **1000** άτομα".

Η ορκωμοσία των εκπαιδευόμενων γινόταν πάντοτε στην παρουσία ανωτέρων αξιωματικών του τουρκικού στρατού ώστε να γνωρίζουν οι φοιτητές και εκπαιδευόμενοι ότι πίσω από αυτούς είχαν την Τουρκία και την υποστήριξη της επίσημα.

ΔΟΛΟΦΟΝΙΕΣ: Ομως η TMT δεν στράφηκε μόνο εναντίον των Ελλήνων. Στην προσπάθειά της να επιβάλει πειθαρχία και τις αποφάσεις της Αγκυρας δια πυρός και σιδήρου δολοφόνησε και πολλούς τουρκοκύπριους.

Ακόμη οι αξιωματικοί που έρχονταν από την Τουρκία με το αίσθημα της ανωτερότητας που τους διέκρινε, συμπεριφέρονταν στους Τουρκοκύπριους με πολύ προκλητικό τρόπο. Πολλοί έπεσαν από σφαίρες της TMT η οποία προσπαθούσε να καθυποτάξει τους τουρκοκύπριους κάτω από τις εντολές της όπως για παράδειγμα να εγκαταλείψουν τις ελληνοκυπριακές συντεχνίες.

Τα εγκλήματα είχαν ήδη αρχίσει πριν έλθουν οι Τούρκοι αξιωματικοί στην Κύπρο και συνεχίστηκαν με πιο έντονο τρόπο αργότερα με τις δολοφονίες δημοσιογράφων και άλλων "διαφωνούντων".

Ενας μάλιστα τουρκοκύπριος κάτω από τον εκβιασμό και τις απειλές της πρώτης TMT πήγε σε τουρκοκυπριακή εφημερίδα και δημοσίευσε δήλωση του ότι αποχωρούσε από την ελληνοκυπριακή συντεχνία. Λίγο πιο κάτω από τα γραφεία της εφημερίδας έπεφτε από σφαίρες της TMT και η αγγελία του δημοσιεύεται την ίδια μέρα με την είδηση της δολοφονίας του.

Πρόκειται για την περίπτωση του Αχμέτ Γιαχιά. Η TMT είχε καλέσει τα μέλη της να παραιτηθούν από το ΑΚΕΛ και την ΠΕΟ που αυτή την περίοδο ήταν παντοδύναμη.

Σε προκηρύξεις μάλιστα της TMT προειδοποιούνταν οι τουρκοκύπριοι ότι αν δεν

υπάκουαν θα τιμωρούνταν.

Η εφημερίδα Μιλλιέτ σε ρεπορτάζ της στις **10 Ιουνίου 1996** ανέφερε χαρακτηριστικά:

" Ο Αχμέτ Γιαχιά ήταν ανήσυχος. Ήταν κουρέας στην Αμμόχωστο. Είχε ακούσει κάτι ψιθύρους και ανησυχούσε. Καλύτερα θα λέγαμε φοβόταν. Ο φόβος για τη δολοφονία του τον είχε κυριεύσει. Θα έπρεπε να δώσει ένα τέλος στην αγωνία του. Οι τουρκοκύπριοι εγγράφονταν στην ΠΕΟ και το ΑΚΕΛ γιατί μόνο έτσι θα είχαν την ευκαιρία να εξασφαλίσουν κάποια δουλειά.

Ο Γιαχιά σκέφθηκε ότι θα έπρεπε να υπακούσει στην ΤΜΤ που καλούσε τουρκοκυπριακά μέλη των ελληνοκυπριακών συντεχνιών να παραιτηθούν από αυτές. Είχαν δίκιο. Με τους ελληνοκύπριους μας ήταν αδύνατο να αναπτύξουμε φιλίες. Μόλις εύρισκαν ευκαιρία μας ακουμπούσαν το μαχαίρι στην πλάτη. Ο Γιαχιά ήταν Τούρκος και πίστευε στον αγώνα των Τούρκων. Έπρεπε λοιπόν να ενεργήσει κατάλληλα. Η πρώτη προειδοποίηση είχε φθάσει πριν το τέλος. Δεν έδωσε σημασία. Τώρα αγωνιούσε κατά πόσο θα προλάβαινε να δώσει την αγγελία ότι παραιτείται από την ελληνοκυπριακή συντεχνία. Φίλοι του είχαν ξυλοκοπηθεί, ένας μάλιστα δολοφονήθηκε.

Στις **29. 5. 1958** πήγε στη Συντεχνία και δήλωσε την παραίτηση του. Αμέσως κατευθύνθηκε στην εφημερίδα Χαλκίν Σεσί, όπου έδωσε την αγγελία παραίτησης, η οποία και θα δημοσιευόταν την επομένη, δηλαδή στις **30. 5. 1958**.

Μεταξύ άλλων η αγγελία ανέφερε τα της παραίτησης του από τις ελληνοκυπριακές εργατικές συντεχνίες και ότι το σύνθημα των Τούρκων είναι "ή θάνατος ή διχοτόμηση"

Μόλις έδωσε την αγγελία στην εφημερίδα ανάσανε. Απαλλάγηκε από ένα βραχνά. Προχώρησε προς την πλατεία Σεραγίου. Ήταν μόλις **26** χρονών και θέλησε να διανυκτερεύσει εκείνο το βράδυ στη Λευκωσία. Εμεινε σ ένα ξενοδοχείο. Την επομένη οι εφημερίδες έγραψαν: "Εγκλημα σε δωμάτιο ξενοδοχείου". Στην ίδια εφημερίδα με την είδηση του

εγκλήματος δημοσιευόταν και η αγγελία παραίτησης του από την ελληνοκυπριακή συντεχνία".

Αργότερα, σαν η TMT ανδρώθηκε με τη βοήθεια των αξιωματικών της Τουρκίας, ο φανατισμός οξύνθηκε ακόμα περισσότερο. Και το αίμα άρχισε να ρέει.

Γι αυτά τα εγκλήματα που περιλάμβαναν και δημοσιογράφους μόνο ένας μίλησε, ο ιδρυτής της TMT Αμμοχώστου Μουσταφά Τούρκογλου, ο οποίος υπέφερε κάτω από τις διαταγές του Τούρκου Σαντζιακτάρ της Αμμοχώστου Μουσταφά Καγιά Νταγλί που αργότερα έγινε με δόλια μέσα Αρχηγός της TMT Κύπρου.

Να τι ανέφερε στην "Ορτάμ":

- Στον όρκο αναφέρουμε ότι ιδρύσαμε την TMT για να προστατεύσουμε τη ζωή, περιουσία, τιμή της πατρίδας και των τουρκοκυπρίων. Τελικά η όλη υπόθεση οδηγήθηκε και αλλού. Σκοτώσαμε και παιδιά μας, ισχυριζόμενοι ότι ήταν κομμουνιστές.

Τότε ο καθένας έπρεπε να ήταν μέλος κάποιας συντεχνίας για να μπορέσει να βρει δουλειά. Μήπως είχαμε τουρκική συντεχνία; Ετσι ο κόσμος πήγαινε και εγγραφόταν στην ελληνοκυπριακή συντεχνία. Τί άλλο μπορούσε να κάνει; Όταν ιδρύθηκε η TMT τα άτομα αυτά χαρακτηρίστηκαν κομμουνιστές. Οι εργάτες μας συμπορεύονταν με τους ελληνοκύπριους συναδέλφους τους.

Ετσι ζητήθηκε όπως παραιτηθούν από τις ελληνοκυπριακές συντεχνίες. Οσοι προβληματίζονταν για δουλειά, για ένα κομμάτι ψωμί, δολοφονούνταν. Πολλές φορές το βράδυ τους δολοφονούσαν και την επομένη έβλεπες στην εφημερίδα ότι είχαν υποβάλει την παραίτηση τους από την ελληνοκυπριακή συντεχνία. Ζήσαμε τέτοιες στιγμές.

- Ποιοι ήσαν οι δράστες;

- Δεν θα πρέπει να ρωτάμε ποιοι ήταν οι δράστες, αλλά ποιοι έδιναν διαταγές στους δράστες.

- Ποιοι ήταν;

- Υπήρχαν κάποια άτομα που βρίσκονταν στην ηγεσία χωρίς να είναι τα ενδεδεδειγμένα. Μεταξύ αυτών υπήρχαν και άτομα από την Τουρκία. Υπήρχαν και

σαδιστές. Όπως καταλαβαίνετε γίναμε όργανά τους.

Κάθε περιοχή είχε τη δύναμη κρούσης. Αυτός (ανέφεραν) είναι κατάσκοπος, προδότης, κομμουνιστής. Μετά τη δήλωση αυτή διδόταν η εντολή να δολοφονηθεί. Αν σ ένα νέο των **20-22** ετών δώσεις το όπλο στο χέρι και τον διατάξεις να πυροβολήσει, θα το κάμει. Πολλά άτομα έχασαν κατ αυτόν τον τρόπο τη ζωή τους.

- Τί έχετε να πείτε για τους δυο δικηγόρους (Χικμέτ και Γκιουρκάν);

- Υπάρχουν ονόματα που κατηγορήθηκαν. Οι δικηγόροι ήταν πολύ γενναία και έξυπνα άτομα. Επεσαν στο βωμό όλων όσων πίστευαν. Γνώριζα και τους δυο. Εγραψαν για τη σαθρότητα της κοινωνίας την επέκριναν. Τα άτομα όμως που είχαν επικριθεί ήταν αυτά που είχαν τη δύναμη στα χέρια τους. Αυτά συνέβαιναν και συμβαίνουν στη κοινωνία μας.

- Τί έχετε να πείτε για όσα συνέβησαν στην Αμμόχωστο;

- Κατά τη διάρκεια της δράσης της TMT δεν άνοιξε ούτε καν η μύτη κάποιου στην Αμμόχωστο. Προέτασσα τα στήθη μου. Ρωτήστε και θα πληροφορηθείτε ότι δεν δολοφονήθηκε ούτε ένα άτομο. Πηγαίνετε όμως στη Λευκωσία, τη Λεμεσό. Εκεί δολοφονήθηκαν πολλοί αθώοι.

Η TMT στα πρώτα χρόνια της ίδρυσης της εργάστηκε για το καλό της κοινότητας. Κατόπιν έστω και μια μικρή ομάδα έπαιρνε τα ηνία στα χέρια της, αποκτούσε ισχύ και την χρησιμοποιούσε για ατομικά συμφέροντα.

Για δολοφονίες, με πολλά υπονοούμενα εναντίον του Ραούφ Ντενκτάς, αλλά αποποιοούμενος ο ίδιος κάθε ευθύνης, μίλησε και ο άνθρωπος που όπως ισχυρίζεται έσπειρε τον σπόρο δημιουργίας της TMT, ο Μουσταφά Κεμάλ Τανρίσεβντι:

"Στις **15 Μαΐου 1958** τα τουρκοκυπριακά μέλη της ΠΕΟ που ανήκε στο ΑΚΕΛ (ήταν γύρω στα **80**) κάλεσαν το λαό για τους εορτασμούς της Εργατικής Πρωτομαγιάς. Θέλω πάντως να διευκρινίσω ότι στις προκηρύξεις μας

δεν υπήρχε καμιά αναφορά στους κομμουνιστές.

- Ασχετα από αυτό, οι άνθρωποι αυτοί δολοφονήθηκαν γύρω στο **1958** και μάλιστα χωρίς να φταίνε σε τίποτα.

- Αυτά συμβαίνουν σ όλα τα εθνικά κινήματα. Η τουρκοκυπριακή κοινότητα αγανακτούσε όταν τους έβλεπε να κρατούν τουρκικές σημαίες και να παρελαύνουν με την ΠΕΟ.

- Αυτό όμως δεν ήταν αιτία δολοφονίας.

- Απουσιάζαμε κι εγώ και ο Μπουρχάν Ναλμπάντογλου.

- Άρα ισχύει ότι στην TMT δεν υπήρχαν όπλα και δολοφονίες.

- Δεν υπήρχαν συλλογικά όπλα. Πώς είναι δυνατό να ξέρεις τί όπλο διαθέτει ο άλλος. Μην ξεχνάτε ότι τότε στην Αμερική υπήρχε ένα αντικομμουνιστικό μένος. Αν ζούσε ο Μπουρχάν, θα είχε να πει πολλά. Τότε και μετά από πιέσεις μου έφερνε κάποια ονόματα και μου έλεγε: Είναι κομμουνιστές.

Εγώ του απαντούσα: Μην δίνεις σημασία.

- Ποιος κατά τη γνώμη σας έδωσε διαταγές για τη δολοφονία το **1958**;

- Δεν μπορώ να γνωρίζω γιατί απουσίαζα από το νησί.

- Κύριε Τανρίσεβντι, το θέμα της διχοτόμησης πολυσυζητήθηκε. Δηλώνετε ότι οι Αγγλοι την αποδέχθηκαν. Τί έχουμε να πούμε πάνω σ αυτό το θέμα;

- Κατ αρχήν θα πρέπει να πω ότι στους στόχους της TMT δεν προβλεπόταν η Διχοτόμηση. Αναγκάστηκε να αλλάξει την πολιτική της για να συμβαδίζει με αυτή της Τουρκίας. Στη διχοτόμηση η αναλογία του πληθυσμού δεν έχει σημασία. Στη δυτική Θράκη, ενώ οι Τούρκοι ήσαν σε τριπλάσιο αριθμό από τους Έλληνες εν τούτοις η περιοχή παραχωρήθηκε στην Ελλάδα.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ TMT: Η TMT συνέχιζε να υπάρχει μέχρι τουλάχιστον το **1974**. Την **1ην Αυγούστου 1971**, **13η** επέτειο από την ίδρυση της, η ίδια η TMT ανέφερε:

" Ανακοινώνουμε για μια ακόμη φορά ότι η TMT ιδρύθηκε πριν από **13** χρόνια την **1.8.1958** με σκοπό να διασφαλίσει τη ζωή και περιουσία της τουρκικής κοινότητας και να επαναφέρει την ελευθερία τους που καταπατείτο στην ίδια τους την πατρίδα. Με σκοπό να μην επισκιαστεί η δόξα της τουρκικής σημαίας που για τέσσερις αιώνες κυμάτιζε στους κυπριακούς ορίζοντες. Για να μην αρπαγεί η πράσινη αυτή νήσος από τον εχθρό που τον ακρωτηριάσαμε στο Σαγκάριο και τον ρίξαμε στη θάλασσα στη Μεσόγειο.

2. Κατά τη **13η** επέτειο της ίδρυσης της TMT παραμένει μια ισχύς, μια δύναμη που έχει τις δικές της αρχές, ασκεί τις αποστολές της, γνωρίζει τις υποχρεώσεις της και είναι έτοιμη οποτεδήποτε να αποδείξει ότι είναι έτοιμη για κάθε τι στο βωμό της εθνικής υπόθεσης που έχει επωμιστεί.

3. Είναι σήμερα η **13η** επέτειος από την ίδρυση της TMT. Αυτή παρέλαβε τη μεγάλη και ιερή αποστολή από τους αγωνιστές που η δράση τους ξεκίνησε από πολύ παλιά, από τους αθάνατους και ανώνυμους γενναίους. Σίγουρα η Ιστορία θα αναφερθεί όπως αρμόζει στην TMT και το όνομά της θα γραφτεί στις σελίδες τη νίκης. Την οργάνωση απαρτίζουν άνδρες όλο ανδρεία και πίστη και τίμιες γυναίκες.

4. Η TMT κατόρθωσε να αναχαιτίσει τη Μεγάλη Ιδέα, να γίνει το αντίδοτο της ΕΟΚΑ που ίδρυσε η ελληνορθόδοξη Εκκλησία σε μια εποχή που έπνεε τα λοίσθια η αποικιοκρατία.

5. Η TMT έδειξε την ισχύ της κατά τις επιθέσεις των ελληνοκυπρίων το **1963**, τις επιθέσεις εκείνες που είχαν ως στόχο να εξαλείψουν την κοινότητα μας. Το στρατό των αγωνιστών μας ασπάστηκαν ανώνυμοι και αθάνατοι αντιστασιακοί. Οι αγωνιστές μας αυτοί θα χαράξουν με τη λόγχη τους τα σύνορα της τουρκικής Κύπρου, οποιεσδήποτε και αν είναι οι συνθήκες στο μέλλον. Και η TMT θα πάρει τη θέση που της αρμόζει στην Ιστορία.

6. Η στρατηγική που ακολούθησε ο Αρχιστράτηγος Μουσταφά Κεμάλ στο Σαγκάριο είναι η

μοναδική πυξίδα της νίκης.

Δεν είναι δυνατόν να εγκαταλείψεις το πάτριο έδαφος αν δεν ποτιστεί κάθε σπιθαμή του με το αίμα των πολιτών.

7. Η TMT που έδινε τον υπέρ πάντων αγώνα, εφάρμοζε τις οδηγίες του Ηγέτη.

8. Η TMT παρακολουθεί το αδιέξοδο που λέγεται κυπριακό με σχολαστικότητα και θεωρεί καθήκον της να ανακοινώσει ότι δεν πρόκειται να παραπλανηθεί από βυζαντινές δολοπλοκίες και ούτε να προβεί σε παραχωρήσεις στον εχθρό.

9. Η TMT, το σύνολο της τουρκοκυπριακής κοινότητας, είναι η Τουρκία του Μουσταφά Κεμάλ.

10. Ο όρκος μας είναι η σημαία με το αστροφέγγαρο. Τη θυγατέρα πατρίδα που έχουμε ποτίσει με το αίμα μας. Ο ορκισθείς αγωνιστής της Κύπρου είναι μέρος του αήττητου Τουρκικού στρατού.

Στην τουρκική Κύπρο υπάρχουν οι Τούρκοι αντιστασιακοί που θα υπερασπίσουν και τον τελευταίο βράχο της νήσου και θα πολεμήσουν μέχρι την τελευταία ρανίδα του αίματος τους.

11. Αναλλοίωτη αρχή μας είναι να οδηγήσουμε τον Τουρκοκύπριο στο τιμητικό και δοξασμένο σημείο που του αρμόζει.

Αυτά σε αδρές γραμμές γύρω από την ίδρυση, οργάνωση, εξοπλισμό, σύνθεση και δράση της TMT.